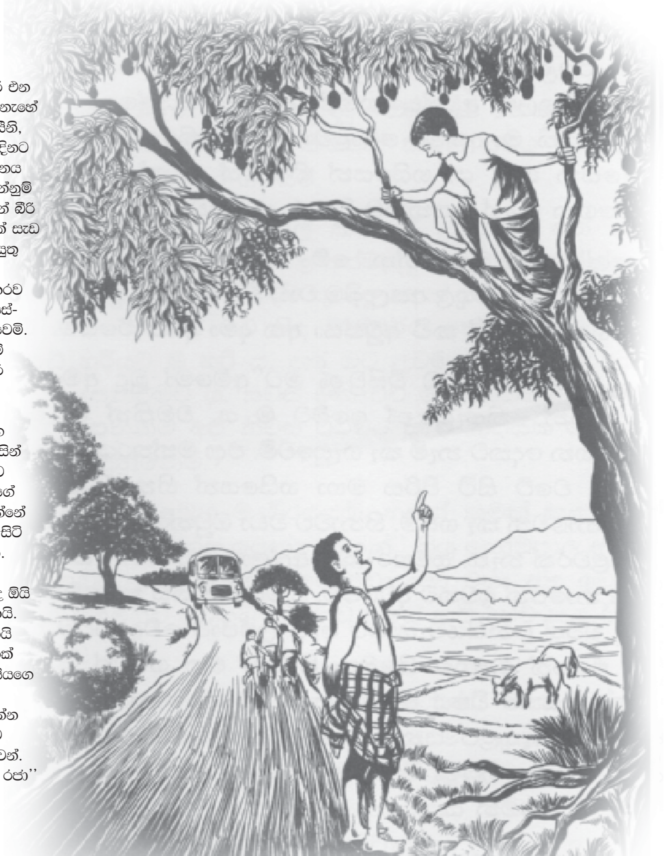

අඹ තරගය

අතුර - පරගොඩ දුවන ''පාන්බාගෙ'' දවසකට කීප වාරයක් පරගොඩ දක්වා ගොස් අතුරට ගමන් කරන්නේ ඔන්චිලි ගමනින් ය. පරගොඩ පාරේ මාළු අල්ලන බෝක්කුව ළඟ සිට ඇළේ බෝක්කුව දක්වා ඇති ගුරු පාර හරියත්, ඊ ළඟට කරල්දැක්කුවේ රාළහාමිලාගේ ගෙය ඉදිරිපසින් ඇති යාර දෙතුන්සීයක් තරම් වන දුරක ඇති තාර කට්ටයත්, කුකුලෑල පල්ලමේ ඇති තාර කට්ටයත් පසුවුණු පසු පරගොඩ දක්වා ම ගුරු පාර ය. රණසිංහ රාළහාමිගේ බස් කොම්පැනියේ ''පාන්බාගෙ'' පාරේ හෑරී ඇති වළවල්වලින් බේරිබේරී ඉදිරියට ගමන් ගන්නා විට නැළවෙන පැද්දෙන ගමන් තාලයේ හැඩරුව පෙනෙන්නේ තරමක් දුරක සිට ඒ දෙස බලා සිටින විට ය.

සෝමපාල අයියා මට වඩා අවුරුද්දකින් වැඩිමල් ය. කමලා මගේ වයසේ ම ය. ශ්‍රදානා ගුණපාල මල්ලීගේ වයසේ ය. වයස පරතරය තිබුණත් මේ හතර දෙනා ම පාසලට ඇතුළත් කළේ එකම වර්ෂයේ ය. අප පස් දෙනා ම පාසලට යාමට පාරට බසින්නේ උදේ හයට පමණ ය. බයිට් මහත්තයලාගේ නිවසට යන පාරේ වෙරළු ගසත්, මාළු අල්ලන බෝක්කුව අසල ඇති වෙරළු ගසත්, ඇළ දිගට වැවී ඇති වැලිආත්තා ගස් රාශියත්, සීමොන් මාමලාගේ අඹ ගස් දෙකතුනත් අපගේ පාසල් ගමනට ආශිර්වාද කරන මිතුරන් ය. තේකොළ මාටින් අයියලාගේ ගෙය ඉදිරිපිට ඇති පින්තාලිය පාසල ඇරී එන අපගේ දිව තොල සිසිල් කරන සීතකරණය විය. කෙළින් අතට සිටුවා ඇති කොටයක් උඩ පින්තාලිය තබා ඇත. තරමක ලොකු මුට්ටියකට වතුර පුරවා බෙලෙක් පිඟානකින් වසා, ඒ මත වතුර ගැනීම සඳහා එවකට තිබුණු සිගරට් ටිං එකකින් සාදන ලද කරඬියක් සහ වතුර බීම සඳහා පුංචි ජෝගුවක් තබා ඇත. කරඬිය අතට ගෙන වසා ඇති බෙලෙක් පිඟාන ඉවතට ගෙන කරඬියෙන් වතුර රැගෙන ජෝගුවට වත් කිරීම එක් අයකු විසින් කරනු ලබන අතර අපි සියලු දෙනා ම වතුර බී අහවර වුණු පසුව තිබූ අයුරින් ඒ සියල්ල ම තබා නිවෙස් කරා පා නගන්නෙමු. සමහර විටෙක පාරේ කොහේ හෝ තිබී හමුවන අඹ ඇටයකට හෝ යමකට තරගයට පයින් ගසමින් එය නිවස දක්වා ගෙන යන්නෙමු. සමහර විටෙක ටීක් බෝල විදිමින් යන්නෙමු. අපි සියලු දෙනා අත ඇති වීදුරු බෝල පාර දිගට විසි කරමින් ගමන් ගන්නෙමු. එක්

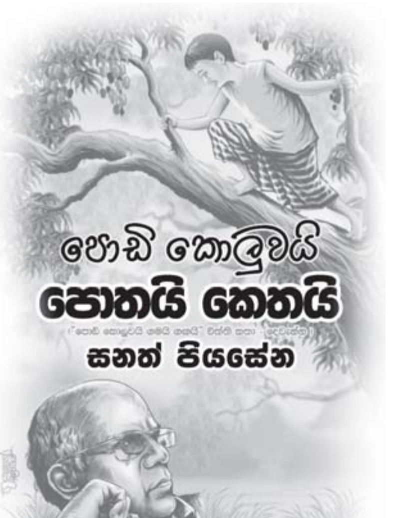

අයෙක් එක් වීදුරු බෝලයක් එක් තැනක සිට තරමක් ඈතට දමයි. අනෙකා එතැන සිට ම තමා අත ඇති වීදුරු බෝලයකින් එම බෝලයට විදියි. බෝලය වැදුණොත් එම බෝලය අනිකාට හිමි වේ. නොවැදුණොත් මුල් බෝලය දැමූ තැනැත්තා ම අනෙක් බෝලයට තමාගේ වීදුරු බෝලයකින් ගසයි. මෙම ටීක් සෙල්ලමෙන් අප නිවෙස් ඇතුළට ම යන අවස්ථා ද ඇත. සමහර දිනයක පාසල් යාමට හෝ ඊමට අපට ''පාන්බාගේ'' බස්එක හමු වේ. එන බසයට අත දිගු කළ විට බසය නවතා අපව ඒ තුළට නංවා ගනියි. පාසල් යන විට අතුරේ දෙමළ ඉස්කෝලය ළඟින් බැස්සත්, පාසල ඇරී එන විට අප නිවෙස් අසලින් බැස්සත් කවදාවත් ම අපෙන් මුදල් අය කරන්නේ නැත. දීමට මුදල් ද අප අත නැත.

සමහර දිනවල දී පාසල් යන විට සහ පාසල ඇරී එන විට බීරි උන්නැහේගේ කරත්තය හමුවේ. බීරි උන්නැහේ යනු කරත්ත රස්සාව කරන, සමූපකාරයේ හාල්, සීනි, පිටි යනාදිය කඩවලට බෙදා හරින, ඉරිදා පොළ දිනට කීප වාරයක් ගල්කැටිය - අතුර අතර බඩු ප්‍රවාහනය කරන අයෙකි. කන ඇහීම තරමක් අඩු බවක් පෙන්නුම් කරන නිසා ගමේ බොහෝ දෙනා ඔහු හඳුන්වන්නේ බීරි උන්නැහේ කියා ය. ඉතා අහිංසක, එහෙත් තරමක් සැඩ පරුෂ, එසේ ම තරමක් මෝඩ පහේ චරිතයකින් යුතු ඔහු ඉනට අඳින සරම හැර කිසි දවසක උඩට කමිසයක් නාඳින අයෙකි. කරත්ත රස්සාවට අමතරව පොල් කැඩීම වැනි දෑ කළ ඔහු පළාතට විශාල සේවයක් කළ අයකු හැටියට හැඳින්වීමට මැළි නොවෙමි. අපට විනෝදයක් ගෙන එන ඔහුගේ කියුම්කෙරුම් කීපයක් පිළිබඳව පැවසීමට මෙය අවස්ථාවක් කර ගනිමි.

බොහෝ විට ඔහු අපගේ නිවසට පැමිණ කතාබහ කරමින් සිටින අතර අවස්ථාවේ හැටියට අප නිවසින් බත්, තේ හෝ බුලත්විට ආදියෙන් සංග්‍රහ ලැබීමට පුරුද්දක් ව පැවතිණි. ඔහු නිරන්තරයෙන් තමන්ගේ පුරාජේරුව කියවන ආකාරය අප බලා අසා සිටින්නේ විනෝදයෙනි. ඔහු සතුව ගවයින් කීප දෙනෙක් ද සිටි බැවින් ඒ පිළිබඳව සිටියේ තරමක් ආඩම්බරයෙනි. දිනක් ඔහු තම හැකියාව ගැන පවසමින් පැවසූ කතාවකින් කියැවුණේ ''මරතේනිස් අයිය දන්නවද ඕයි මට ඉන්න හරක් ගාන. කබරයයි වල්ලියයි දෙන්නයි. තුනයි හතරයි පහයි රත්තයි හයයි මහ එළ දෙනයි පැටියයි අටයි. කාටද ඕයි මේ ගමේ මෙච්චර හරක් ඉන්නෙ මට ඇරෙන්න. සෙල්ලමක්ද. අබිලියන් අයියගෙ ඉන්නෙ හරක් හතර දෙනයි එළදෙනත් එක්කම. දවටගහගෙදර දෙන්නයි. ඒත් උන් කරත්තෙ බඳින්න බෑ. කමත් ගහන්න විතරයි පුළුවන්. මගේ එවුන්ට කරත්තෙ අදින්නයි කමත් ගහන්නයි දෙක ම පුළුවන්. ඉතින් බලනවකෝ මං තමයි ඕයි මේ ගමේ ගොං රජා'' යනුවෙනි.

පොල්ගස් බඩ ගෑමේ රුසියකු වූ ඔහු ලවා පොල් කඩවා ගැනීමට ගමේ බොහෝ දෙනෙක් උත්සුක වෙති. තරමක මනමාලකමක් ද හිත තුළ පැවතුණු ඔහු පොල් කඩන විට කවුරු හෝ ගැහැනු ළමයකු හෝ නිවසේ සිටින බවලත් කෙනෙකු ඔහු කරන කාර්යය බලා සිටීමට සලස්වයි. එවිට ඔහු කරන ක්‍රියාව මනාව අති දක්ෂ ලෙස කරයි. ගසට වේගයෙන් බඩගාගෙන ගොස් ගසෙහි බාගයක් නැග ආපසු හැරී බලන්නේ ගැහැනු කෙනා ඔහු දෙස බලා සිටිනවා ද කියා ය. ගස මුදුනට යන ඔහු වියළි හනසු, වියළි පොල්අතු, බූමටුළු ආදිය ගසෙන් ඉවත් කර බිමට දමයි. ඉන් අනතුරු ව කැඩීමට සුදුසු පොල් ටික කඩා බිම දමා කුරුම්බා ගෙඩියක් ද කඩා කටේ එල්ලා ගෙන ගසෙන් වේගයෙන් බැස කුරුම්බා ගෙඩිය බවලතා ළඟට විසි කරන්නේ ''ඕක කුරුම්බයක්'' කියමිනි. ඉන්පසු සියලු ම පොල් ටික අහුලා එක්තැන් කර පොල් උල ළඟට ගොස් පොල් ගෙඩි කීපයක් ලෙලි ගසා දමයි. පසුව පවසන්නේ ''ඔහොම කරන්න මේ ගමේ වෙන එකෙක් නැහැ. හොඳයි කවුද ඉන්නෙ. කියනව බලන්න'' යනුවෙන් උදාරම් ලීලාවෙනි.

ඔහු පිළිබඳව මේ තවත් එක්තරා සත්‍ය විනෝද කතාවකි. අපි ඇයට මැගිනාහාමි යයි කියමු. ඇය අප පළාතේ විසූ තරමක සැර පරුෂ වයසක බවලතෙකි. හැට්ටය සම්පූර්ණයෙන් නොඇඳ පියවුරු යන්තම් වැසෙන්නට කරේ එල්ලාගන යන එන අවස්ථා ද ඇත. ඇය බොහෝ විට පාරේ යන්නේ කාට හෝ බැණබැණ ය. එය පුරුද්දකි. එක් දිනක් කිසියම් වූ හේතුවකට ඇය බීරි උන්නැහේට තර්ජනය කර බැණ වදින්නට වූවා ය. බැන්නා පමණක් නොව අසල තිබුණු තරමක ගල් ගෙඩියක් ගෙන ඔහුට දමා ගැසුවා ය. පස්සට පැන ගලෙන් බේරුණු බීරි උන්නැහේ කීවේ ''ඔය වාඩුව කවද හරි ගන්නවා ගන්නවාමයි'' යනුවෙනි.

එක් දිනක් පියවුරු යන්තමින් වැසෙන්නට හැට්ටය කරේ දමාගෙන යන විටක බීරි උන්නැහේ මෙය දැක පිටුපසින් දුවගෙන ගොස් ඇයට කිට්ටු කර, පහළට රූටමින් තිබුණු ඇයගේ හැට්ටය අතින් අල්ලා ඇද විසිකොට අත පපුවේ ඇතිල්ලෙන ලෙස ගෙන ආපසු දුව ගියේ පරණ කෝන්තරය පිරිමසා ගැනීමට ය. මැගිනාහාමිට මෙය බැණීමෙන් පමණක් අවසන් කරන්නට පුළුවන් කාරියක් නොවීම නිසා පොලීසියට දැමූ පැමිණිල්ලක් අනුව බීරි උන්නැහේට උසාවි යන්නට සිදු විය. නඩුව විසඳෙන අවස්ථාවේ තෝලක මුදලි ඔහුගේ නම අඬගසා විත්තිය අමතා කරුණු විමසුවේ ය.

''යුෂ්මතා මේ ගැහැනු කෙනාට අඩත්තේට්ටම් කරන්න හැදුවයි කියල පැමිණිල්ලක් තියෙනවා. තමා ඒකට වැරදි කරුද? නිවැරදි කරුද?''

''මොකක්?'' බීරි උන්නැහේගේ විමසිල්ල ය.

''තමා අර ගෑනු කෙනාගෙ පියවුරු ජේන්න හැට්ටය ඇද විසි කළා කියල චෝදනා කරනවා''

''මොකක්'' බීරි උන්නැහේ නැවත ඇසුවේ තරමක් ශබ්ද නගා ය.
දැන් තෝලක මුදලිතුමාටත් කේන්ති ය.

''තමා අර ගෑනු කෙනාගෙ හැට්ටෙ ඇදල දාල ....න් ඇද්දයි කියන්නෙ ඇත්තද? වැරදි කරුද නිවැරදි කරුද? යනුවෙන් තෝල්ක මුදලි තැන ඇසුවේ කනට කර මහා ශබ්දයෙනි.

එය ඇසූ බීරි උන්නැහේ කිසිම පැකිලීමකින් තොරව උත්තර දුන්නේ ''නිවරදිකරු හාමුදුරුවනේ. මං ඇල්ලුවට කෑවයි. අර තියෙන්නෙ හාමුදුරුවනේ'' කියා ය.

ඔහුගේ මෝඩ චරිතය ගැන ඉව වැටුණු විනිශ්චයකාර තුමා දැඩි සේ අවවාද කොට උසාවිය අවසාන වන තෙක් කූඩුවට දමා නිදහස් කළ බව ගම්මු පවසති.

පාසලට යන හෝ පාසල ඇරී එන අපට බීරි උන්නැහේගේ හිස් කරත්තය හමු වුණොත් ඔහු අප සියලු දෙනා කරත්තයට නංවා ගනියි. පාසල් යන විටක නම් දෙමළ ඉස්කෝලේ ළඟින් බස්සවයි. පාසල ඇරී එන විටක නම් ඔහුගේ නිවසට එන තුරු ම අපව රැගෙන එයි.

බස් ජනසතුව සිදුවූයේ 1958 ජනවාරි 01 වැනි දා ය. ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලයට බස් පවරා ගැනීමෙන් පසුව අප ඉඳහිට හෝ බස් එකේ යන ගමන අහිමි වූයේ ඒ සඳහා මුදල් ගෙවිය යුතු බැවිනි. රණසිංහ රාළහාමිගේ බස් රථවලින් ද වන්දනා ගමන් යන බස් රථ හැර පාරේ දුවන ලද සියලු ම බස් රථ පවරාගෙන තිබුණි. දින කීපයක් යන විට බස්වල දෙපස ඇඳ තිබ්ූ ග ෘග්‍ ග ස්‍ඡ්හී-ෂහධ්‍යෲ) ඣධග බඹෲගල 'ඕ්‍යඹස්‍ශල ඊඹ-බ්ඹ්‍යීෂහ්‍ය්බ් යන අකුරු පේළි උඩින් බිත්තරයක හැඩරුව ඇති සුදු පාට කවයක සිංහලෙන් ලං.ග.ම. යනුවෙන් ද පහළින් ඣග ඔග ඊග යනුවෙන් ද එහි මැද දෙමළ අකුරෙන් ද ඇඳ තිබුණි.

ලංගමයට බස් ගත්තාට පසු බසයේ රියැදුරු තැනට සහ කොන්දොස්තරවරයාට කාකි කෝට් එක බැගින් හිමි වී තිබුණි. සරමට උඩින් කාකි පාට කෝට් එක ඇඳ ගත් රියැදුරු තැන ද කොන්දොස්තර තැන ද කලින්ට වඩා විශේෂිත පුද්ගලයන් බවට පත් වූහ. ශත 03, 05, 10, 15, 20, 25 ආදී වශයෙන් වෙන වෙන ම බස් ටිකට් දීමට ගත්තේ බස් ලංගමයට ගැනීමෙන් පසුව ය. සත පහේ බාගය සත තුන ය. සත පහළොහෙන් බාගය සත අටක් වශයෙන් ගත් අතර ඒ සඳහා සත පහක ටිකට් පතක් සහ සත තුනක ටිකට් පතක් නිකුත් කෙරිණි. බස් ලංගමයට ගැනීමෙන් පසු කෙළින් ම බස්රිය ගමන් ගන්නා පාරෙන් හෝ අතුර මූකළාන පාරෙන් හෝ පොලීසිය ළඟින් හැරී නයි කොරනේලිස් අයියලාගේ ගෙවල් අද්දරින් අඩි පාරවල් ඔස්සේ හිතෙන හිතෙන අන්දමට පාරවල් වෙනස් කරමින් පයින් ම පාසලට ගියෙමු. ආවෙමු.

බස් ටිකට් ඇල්ලීම අපගේ විනෝද ක්‍රීඩාවක් බවට පත් විය. අඟල් එක හමාරක් පමණ පළල අඟල් හතරක් පමණ දිග බස් ටිකට් පතේ පහළ කෙළවරෙහි එහි වටිනාකම ද, දෙපසේ ඉහළ සිට පහළට එක පැත්තක අංක 01 සිට 10 දක්වා ද, අනෙක් පස 11 සිට 20 දක්වා ද ඉලක්කම් ලකුණු කොට ඇත්තේ ''සෙක්ෂන්'' ලකුණු කිරීම සඳහා ය. පහළ සිට ඉහළට හරස් අතට ටිකට් පත් නොම්මරය ද, ටිකට් පත මුදුනේ භාෂා තුනෙන් ම ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය යන්න කෙටියෙන් සඳහන් කොට තිබුණි.

බස් ටිකට් පතේ වටිනාකම ඇති ඉලක්කම වෙන අයට නොපෙනෙන සේ නමා ''එම ගණන කීයදැයි'' ඇසීම සහ එය නිවැරදිව කීම එක

20 වන පිටට